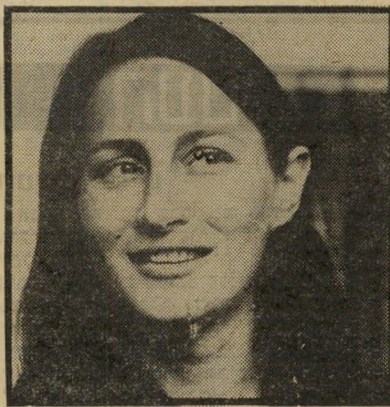

מתכונת שנת

האיש אשר ירה בעוגת הקצפת * מה יכתבו על יעל דיין
 במדור הסיפורת בעיתון של אביה? * פרופסורים יעברו בגדר
 הטובה * 40 שנה לרצח פרדריקו גארסיה לורקה

יעל דיין-שיאון

לאה פורת

מנחם בן

מכס פריש

מצחיק לחשוב מה חמודות התרגולות! לכולן כרבולת, ולכולן אחוריים. כולן מטילות ביצים. ומה תגידו?
 התרגולת הפתייה שגאה את הביצים, אך אהבה את התרגולות, כפי שאהבות הידיים הימניות אותן דקירות האטד או את ראשית תקיעת הסיכה. היא שגאה את ביצתה שלה. ובכל זאת אין דבר יפה מביצה.
 אסופה מן השיבולים, בעודה תמה, הנה כליל השלמות — הפה, העפעץ ותונר-האווז. כלחיה החמה של זו אשר זרעה מתה. הנה הפנים. הלא תבינו? אני כן! מסופר על כך בסיפורים היפאניים, ומיספר נשים נבערות אף הן יודעות זאת.
 אין אני מבקש להגן על היופי הכחוש של הביצה, אך מאחר שכל העולם משבח את בלחך המראה, את שימחת המתגלגלים על הדשא, טוב הדבר כי אגן על הביצה בפני תרגולת פתייה. אומר זאת: תרגולת זו הינה ידית האנשים.
 לילה אחד הפליא הירח מכותיו בתרגולות. הים והגנות וממגורות-הפחם האירו באור אחיד, אור שבו היתה קולטת הצירעה את כל חצי העולם. איש לא ישן. התרגולות לא יכלו לשאת עוד. כרבולותיהן כוסו כפור. והכינים הזעירות צילצלו בפעמוניהן החשמליים דרך חלל הסטירות.
 תרגול אחד בא סוף-סוף לידי החלטה. התרגולת הפתייה התגוננה. התרגול רק שלוש פעמים, אך אין התרגולות יודעים להשחיל היטב את החוטים במחסים.
 צילצלו פעמוני-המגידלים, כי היה עליהם לצלצל, והאפיקים והפרודורים ואלה המשחקים גולף, הצטלצלו שלוש פעמים והפכו ארגמן. החל המאבק.
 תרגול פיקח. תרגולת פתייה. תרגולת פיקחת. תרגול פותה. פיקחים השניים השניים פתאים. תרגול פיקח. תרגולת פתייה.
 נאבקו. נאבקו. נאבקו. כך כל הלילה. ועשרה. ועשרים. ושנה אחת ועשר. ותמיד. מספרדית: שמעון שרב.
 פרדריקו גרסיה לורקה, גדול משוררי ספרד בעת החדשה, נולד ב-1899 ונרצח החודש לפני 40 שנה, באוגוסט 1936, במהלך מלחמת-האזרחים בספרד. שיריו ומח-ותו נקראו והועזו בארץ, ורק לאחרונה הותרו שוב לפירסום בספרד.

ז'דאנוב ב"קאמרי"

שמועה עקשנית, המהלכת בהיכלי-סיפורת, טוענת בעיקבות כי ה"ב משה דיין בחר את מבקרי-השירה מנחם בן (בריאון) למשרת עורך דין-הסיפורת של עיתונו החדש. אותה שמועה טוענת כי בן הבטיח לדיין את מיטב הכותבים בארץ, וכבר ידוע על כמה מחשובי המשוררים והסופרים, שסיירו לפרסם מיצירותיהם בעיתון העומד לראות-אור. חרצי לשון-הרע תוהים לגבי סיגנון-הביקורת שבו יהיה על מנחם בן לבקר את סיפיה הבא של יעל דיין, בתו של בעל-הבית, אשר עד כה נתקלו בספריה במיקלחות צוננות ומסתיות מצידה של ביקורת הסיפורת העיברית. אגב, בחירתו של מנחם בן כעורך-הסיפורת של דיין אינה מפתיעה כלל מהכחינה האידיאולוגית, היות שהוא נודע בשנים האחרונות, בסגידה חסרת-איוון לאישיותו של אירי צבי גרינברג. מחוגי שחקנים ובמאים, המסתופפים באסדרות התיאטרון האמרי מתברר, כי באחת מפגישות מועצת-המנהלים של התיאטרון, שנערכו השנה, חשפה מנהלת המועצה לתרבות ולאמנות, הן שדרית-לשעבר לאה פורת, את השקפות-עולמה על תרבות ואמנות, ומתוכן מסתבר כי השקפותיו של קומיסר-התרבות הסובייטי בשנות ה-40, אנדריי ז'דאנוב, הן צימחוניות לעומת אלה של הגב' פורת. על הגדר הטובה נבבול לבנון אמר השבע, בירושלים, המשורר יהודה עמיחי ש, אפשר להביא עכשיו מלבנון כמה פרופסורים לסיפורת עברית, שילמדו אותה בחלל הריק הקיים בנושא זה באוניברסיטת ירושלים...
 • משורר ירושלמי אחר, שהתפעל מבקיאותו של שר-התיאטרון-התרבות אהרון ירליין בספרוט, כפי שהופגנה בטלוויזיה, הציע למנותו כשר-הספורט. • בחגיגת ברה-מיצוה, שנערכה לבנו של חוקר הסיפורת העיברית בימי-הביניים, הד"ר יונה דיין, נכחו כמה משוררים שכירכרו סביב הפרופסור דוב פדן שהטיל מאימותו לכל עבר.

איזידור חוזר הביתה

אינני שטילר, מאת: מכס פריש, בתרגום חיים איזק הוצאת זמורה, ביתן מודן, 335 עמודים
 מכס פריש בוחן בספריו את בעיית הזהות של האדם האירופי, בתקופה שלאחר מלחמת-העולם השנייה. ספריו ומחזותיו הביאו לכך שבני-ארצו השווייצים אינם מסוגלים לשאת אותו ואת ספריו (בעיקר לאחר פירסום סיפרו וילהלם טל — שבו הוא הורס את המיתוס היקר ביותר של עמו, ומוכיח שווילהלם טל היה טרויסט ורוצח, בעל מוח מוגבל, הדיוט קרתני, שמולדתו היא מחוז מפגר בהרים. פריש, האוהד בדרך-כלל את הלוחמים נגד עריצות, יוצא בוויילהלם טל שלו נגד קשירת כתרם לגיבור-לאומי, כשהוא מתנגד לתהליך המקובל ברוב ארצות-הבל, תהליך שבו נעשה סילוף מכוון של היסטוריה, על-מנת לשרת מיתולוגיות לאומיות מוגדרות).
 אינני שטילר דן בבעיית הזהות של אמריקאי בשם וייט, שנעצר בידי מישטרט שווייץ. זו טוענת שהוא בעצם פסל שווייצר בשם אנטול לודוויג שטילר, וכולאת אותו בבית-הכלא עד שתבורר זהותו. בכלא מנהל וייט/שטילר רשימות, שבהן הוא שוטח את בעיית הזהות שלו, ובוחר את החירות הקיימת בידו להיות אחר, תוך שהוא חושף עד לידי גיחוך וסארקזם את מתכונות-הזהות המקובלות. תוך רישום רשימותיו, מספר וייט/שטילר אישורים שונים ומשונים, כולם מסכיב לבעיות זהות ומוטר, כמו סיפורו של איזידור. איזידור היה רוקח אחראי שהרוויח יפה למחייתו, אב לכמה ילדים, וגבר במיטב שנותיו, נאמן לאשתו, אלא ששאלותיה של אשתו הטריפו אטי-אט את דעתו. קיץ אחד יצאו איזידור ואשתו למאורקה, דרך נמל מארסיי, כאשר הפליגה אשתו באונייה למאורקה, היה איזידור מפותח כולו באוניית-מסע, שהובילה מתנדבים לגיון-הוריס-הצרפתי.
 איזידור סובב את העולם, הקשיח, וניטלו ממנו הגעגועים. מקץ שנים שב לביתו כשהוא מזוקן ורוה, מחויק במיבעת טרופית וחגורה עם אקדה. היה זה בוקר של יום ראשון בשבוע, יום-ההולדת של אשתו. חמישה ילדים, כולם דומים לו במיקצת אבל גדולים יותר בכדי שמונה שנים, ועד שהתבונן בהם, צרחו מרחוק: "אבא!" איזידור פסע לעומתם כאילו שב מבית-המירקחת ולא מאפריקה. כאשר נמוג הקפה, שאלה הרעייה: "איזידור, איפה היית?" אחרי כמה שאלות מסוג זה שלף איזידור את אקדחו, וירה שלוש יריות למרכזה של העוגה המקושטת בקפצ'וסוכר. קם לנגד אשתו וילדיו, בצעדים מתונים עבר את שער הגן, ונעלם.
 באינני שטילר עוסק פריש בחשבוני-הנפש המתמיד שלו, תוך שהוא משתמש בצורות-תוכן חדשניות. סיננון כתיבתו נראה בהתחלה נטול-רגשות, והוא מצליח עליידי כך לערב את הקורא במהלך הקריאה, ותוך קומדיה מרירה, העוברת מסיפור לסיפור, הוא חושף את איוולת המין האנושי.

התרגולות

מאת פרדריקו גרסיה לורקה
 היה היתה ילדה פתייה. אף היתה פתייה עדי-מאד. עקץ בה יתוש — ותברכה. עקצה בה צירעה — ותברכה. עקץ בה עטלף — ותברכה. כל התרגולות יראות מפני השועלים, אך תרגולות זו רצתה להיות טרף בפיהם. הרי תרגולות זו היתה פתייה. זו לא היתה תרגולת. פתייה היתה.
 בלילות החורף סוטר ירח הכפרים בחוקה לתרגולות. סטירות הנשמעות במישעולים. הדבר מצחיק עדי-מאד. הכמרים לא יבינו לעולם מה טיבן של סטירות אלו, אך אלוהים יבין גם יבין. ואף התרגולות.
 עליכם לדעת כי אלוהים הוא הר גדול וחי. עורו כעור הזוכבים, ומעליו עור צרעות, ומעליו עור סנוניות, ומעליו עור לטאות, מעליו עור חולעיים, ומעליו עור אנשים, ומעליו עור ברדלס והכל. התראו הכל? ובכן הכל, ובנוסף לזאת — עור תרגולת. וזאת אשר לא ידעה ידיתגנו.